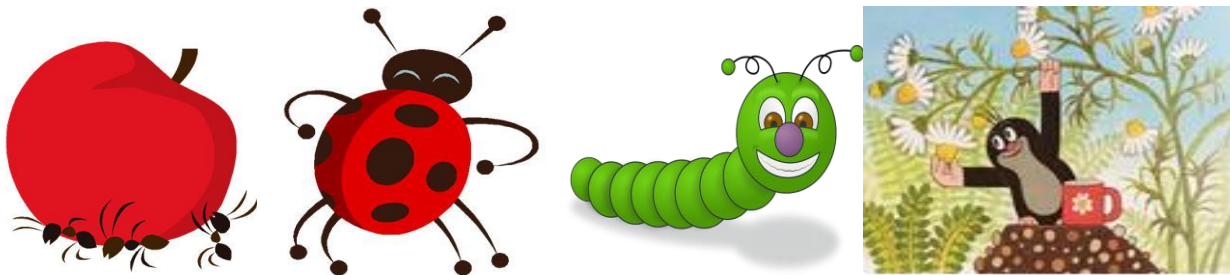

Levanger
kommune

VIRKSOMHETSPLAN FOR STAUP NATUR OG AKTIVITETSBARNEHAGE/NESHEIM OPPVEKSTSENTER 2013/2014

Staupslia 41, 7603 Levanger

Tlf. 74 05 34 70

Epostadresse: staup.barnehage@levanger.kommune.no

Dette er en virksomhetsplan som skisserer det pedagogiske innholdet og gir praktiske opplysninger om barnehagen. Virksomhetsplanen må ses i sammenheng med Årsplanen.

Gjelder fra oktober 2013 til oktober 2014.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Barnehagene i Norge reguleres av barnehage-loven 17.juni 2005 nr. 65. Med hjemmel i loven har Kunnskapsdepartementet fastsatt forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

En konkretisering av rammeplanen skal gjøres i den enkelte barnehages årsplan.

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Rammeplanen kan lastes ned her:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/lover_regler/reglement/2006/rammeplan-for-barnehagens-innhold-og-opp.html?id=278626

Ny formålsparagraf 2010

Fra august 2010 trådte den nye formålsparagrafen i kraft.

Formålet for barnehagen fastsetter hva som er barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og ut-forskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hver-andre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til med-virkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven § 1)

Lover, vedtekter og retningslinjer.

Vi jobber etter Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager i Norge.

I tillegg jobber vi etter Lokal plan for satsningsområder og barnehagen har egne vedtekter og interne planer.

De interne planene utarbeides av personalet, ferdigstilles av styrer og godkjennes av SU.

De viktigste planene er Årsplan, plan for virksomhet og månedsplaner.

Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven § 1 Formål)

Formålsbestemmelsen fastsetter hva som er barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på. Sammen med innholdsbestemmelsen i barnehageloven § 2 gir rammeplanen nærmere regler for hva et barnehagetilbud skal inneholde.

Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas. Barnehagen skal sikre barn under opplæringspliktig alder et oppvekstmiljø som både gir utfordringer som er tilpasset barnets alder og funksjonsnivå og trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger. Barnehagen skal styrke barns muligheter for læring og aktiv deltakelse i et fellesskap med jevnaldrende. Barnehagen skal ha de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap og innsikt om barndom og barns behov. Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing.

Det norske samfunnet består i tillegg til majoritetsbefolkningen av det samiske urfolket, de nasjonale minoritetene og minoritetene med innvandrerbakgrunn. Geografisk mobilitet og en økende internasjonalisering har medført at det norske samfunnet er langt mer sammensatt enn tidligere. Det er derfor mange måter å være norsk på. Det kulturelle mangfoldet skal gjenspeiles i barnehagen. Sosiale, etniske, kulturelle, religiøse, språklige og økonomiske forskjeller i

befolkningen medfører at barn kommer til barnehagen med ulike erfaringer. Barnehagen skal støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Rammeplanens 7 fagområder:

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen skal bidra til at barna:

- lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og å skape ro
- får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler
- lytter til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver
- blir kjent med bøker, sanger, bilder, media m.m.

Kropp, bevegelse og helse

Barnehagen skal bidra til at barna:

- får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring

- skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer
- videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet
- får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider
- utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse
- utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige
- får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold.

Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen skal bidra til at barna:

- utvikler sin følsomhet til å lytte, iaktta og uttrykke seg gjennom allsidige møter med og refleksjon
- styrker sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk
- tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapen

- utvikler elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form, for å kunne uttrykke seg estetisk
- opplever at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet og forståelse.

Natur, miljø og teknikk

Barnehagen skal bidra til at barna:

- opplever naturen og undring over naturens mangfoldighet
- opplever glede ved å ferdes i naturen og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet
- får erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for bærekraftig utvikling
- lærer å iakttå, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske tilværelsen
- erfarer hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet.

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal bidra til at barna:

- erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning
- tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier

- utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell
- får innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen
- får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner
- får kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- blir kjent med religion, etikk og filosofi som del av kultur og samfunn.

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barna:

- utvikler tillit til egen deltakelse i og påvirkning av fellesskapet
  - erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens felleskap
  - blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet
  - opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter
  - blir kjent med noen historiske endringer i lokalmiljø og samfunn
  - utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett
- blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og annet.

Antall, rom og form

Barnehagen skal bidra til at barna:

- opplever glede over å utforske og leke med tall og former
- tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper
- erfarer, utforsker og leker med form og mønster
- erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne
- erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering.

Satsningsområder barnehageåret 2013-2014:

De Utrolige Årene(DUÅ):

Dette er et skole- og barnehageprogram. Formålet er å styrke personalets kompetanse i forebygging og håndtering av adferds-problemer, samt å styrke kompetansen i gruppeledelser inklusive ulike proaktive lærings-tilnærminger. Programmet tar sikte på å styrke voksen-barn relasjonen og er et ledd i Levanger kommune sin satsing på tidlig tilknytning.

Barn og bevegelse: Se Årsplan for hver enkelt avdeling.

Læringsstrategier:

Vi bruker VØL-skjema og enkle tankekart. Det handler om å lære å lære. Barna skal få kjennskap til teknikker som gjør at de har mulighet til å bli bevisst egen læring og hvordan de lærer. Teknikken brukes også i skolen.

Språk/kommunikasjon:

Barnehagen skal gi barna tidlig lese - og skriveerfaring, gjennom:

Språk i det daglige, daglig glede ved; - samtale, sang, dikt, rim og regler, fortelling, fabulering, tekstskaping, høytlesing, spill, lek, rabling, skriving på ark og PC o.a.

Voksne som tar ansvar for tilretteleggingen ved å;

- bekrefte og sette ord på barnets uttrykk og opplevelser
- gi barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel og uttrykk for egne tanker og følelser
- veksle mellom å bruke kropp, bevegelse og ord for å støtte utviklingen av talespråket
- undre seg sammen med barna, filosofere.
- ta barna på alvor; barns medvirkning.

IKT:

Kreativ bruk av digitale verktøy i barnehagene gjennom satsing på kompetanseheving av personalet.

Grønt Flagg:

Livet i fuglekassa

Antall/rom og form:

Gjennom kompetanseheving skal de ansatte tilegne seg god fagdidaktisk og metodisk kompetanse.

Sunt kosthold:

Vi har fokus på at det vi serverer barna i barnehagen skal være et sunt kosthold. Vektlegging av fisk, frukt, grønnsaker og minst mulig sukker.

Pedagogiske hjelpeverktøy

Brann-forebygging: Eldar og Vanja

Trafikk-bevissthet: Tarkus

Observasjon:

- TRAS (Observasjon av språk i daglig samspill)
- ALLE MED

Eierform

Levanger kommune. Nesheim Oppvekstsenter.

Historikk

Barnehagen startet opp 31.07.06. Privat barnehage fram til 2011. Kommunal barnehage etter det.

Fysisk beskrivelse

Staup Natur og Aktivitetsbarnehage er en fire-avdelings barnehage med ca. 49 barn.

Marihøna og Meitemarken 1-2 år.

Maurtua har barn som er 2-3 år.

Muldvarpen har barn fra 3-6 år.

Barnehagen drives i Karasjok-bygget på Staup-området.

Inngjerdet utelekeplass rundt bygget.

Friluftssarealene: Friluftsområdene rundt Staup, Staupshaugen, fjæra og skogen.

Barnehagen er en sentrumsbarnehage med hovedvekt på Nettet-område. Mange av barna som går i barnehagen bor i nærmiljøet, men på grunn av barnehagens beliggenhet går det også barn her fra andre deler av Levanger.

Organisering

Lillian Breivik er virksomhetsleder i Oppvekstsenteret. Kristin Lien styrer på barnehagen. Vi er underlagt avdeling Oppvekst i Levanger kommune, Trude Nøst, Oppvekstsjef i Rådmannens stab.

Samarbeidsutvalget (SU) har følgende representanter: En fra eier, en fra personalet og fire fra foreldrene:

Ansatt: Line Maria By Huse   Vara: Elisabeth Opgård Vinje

Muldvarpen: Lars Erik Hjulstad   Vara: Jon Erik Isidor Englund

Maurtua, Marihøna og Meitemarken: Astrid Våge   Vara: Hanne Dypvik

Eierrepresentant/sekretær: Kristin Lien, styrer.

Foreldrerådet består av alle foreldre/foresatte til alle barna i barnehagen. Foreldreråd avvikles enten i forkant eller etterkant av foreldremøter og gir foreldrene mulighet til å ha innflytelse på barnehagevirksomheten.

Annen informasjon:

Alle foreldre får tilbud om minimum to foreldresamtale pr. barn pr. barnehageår. Nye foreldre får i tillegg en oppstartsamtale ved oppstart. Utover dette avtales samtale etter behov.

Barna

Avdeling	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Gutter	Jenter
Muldvarpen	11	4	8				13	10
Marihøna					8	1	4	5
Maurtua			3	3	2		5	3
Meitemarken				9			4	5
Totalt							26	23

Ansatte:

LÆRLING	BARNEHAGEASSISTENTER	FAGARBEIDERE	PEDAGOGISK LEDERE	STYRER
Maria Kvamvold	Ragnhild Simila	Wenche S. Persøy	Elisabeth Opgård Vinje	Kristin Lien
	Siri Eggen Hov	Tone Høyem	Line Kristin Urvold	
	Britt Eva Sandnes	Håvard Bakken-Mæhla	Hanne Nordbach	
		Line Maria By Huse	Anne Gunn Opem Renden	
		Hege Saugestad		
		Petter Grindstad		

Administrasjon:

Barnehagen har styrer i 100% stilling. Styrer har det pedagogiske og administrative hovedansvaret for driften.

Staup Natur og Aktivitetsbarnehage samarbeider med:

-Barneskole. Før skolestart har barnehagen kontakt med skolen om hvert enkelt barn.(Dette i samarbeid med foreldrene. Samtykke-skjema sendes ut til foreldrene.)

-Helsestasjon/helsesøster

-Barne- og familietjenesten i kommunen. Ved mistanke om grov mishandling og seksuelle overgrep tar barnehagen kontakt direkte med BFT. Hvis det oppstår bekymring rundt et barn, kan barnehagen ta kontakt med foreldrene for å få samtykke til å kontakte BFT.

Barnehagen har opplysningsplikt til BFT ved bekymringsmelding.

-BUP og Sykehuset Levanger

-HINT

-Levanger videregående skole

-Innvandrer-tjenesten

-Sjefsgården voksenopplæring

-Staupshaugen verksted

-Breidablikktunet alders- og pleiehjem

Sosiale aktiviteter:

-Vi har foresatte-kaffe og relasjonstreff.

-17. mai feires med fane i barnetoget med foreldre og barn. SU har ansvar for fane og eventuelt arrangement på barnehagen etter toget.

-Dugnad ca. to ganger i året. Frivillig på initiativ fra SU.

-Sommeravslutning arrangerer SU på slutten av hvert barnehageår.

-Luciafeiring eventuelt juletreff skjer på barnehagen. SU arrangerer i samarbeid med barnehagen.

-Nissefest arrangeres i desember.

Foresatte inviteres gjerne med på turer barnehagen drar på. Ved behov for transport kjører foreldrene selv. Foresatte er også velkommen til å være i barnehagen.

Strukturer/faste ordninger:

Åpningstiden: 6.45-16.30.

Barnehageåret regnes fra og med 15. august til og med 14. august.

Barnehagen er stengt fem planleggingsdager i løpet av barnehageåret.

Barna skal ha fire uker sammenhengende ferie i løpet av skolens ferie. Juli måned er betalingsfri.

Vedtekter: <http://www.levanger.kommune.no/Dokumenter/Andre-dokumenter/Barnehager-vedtekter/>

Dokumentasjon og evaluering av arbeidet i barnehagen:

Hver avdeling utarbeider egne dokumentasjon- og evalueringsplaner.

Progresjonsplan:

Hver avdeling utarbeider egen progresjonsplan for konkretisering av arbeidet som gjøres med barna for å nå de fastsatte målene.

PROGRESJONSPLAN FOR STAUP NATUR OG AKTIVITETSBARNEHAGE 2013-2014

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
Kommunikasjon, språk og tekst	<p>Lesestund med pekebøker, bildebøker og enkle fortellinger(eventyr). Sanger, rim og regler med bevegelse. Voksne setter ord på det barna ser og gjør, og bruker språket bevisst i alle rutinesituasjoner. Alfabetet henger synlig på avdelingen slik at barna kan se det.</p> <p>Barna skal få en begynnende begrepsforståelse. Bruke egne ord/lyder på personer/gjenstander. Gjensidig samhandling.</p>	<p>Vi bruker bevisst barnas navn når vi snakker med dem, slik at de lærer seg fornavnet sitt. Vi har sangstund minst 1 gang i uka slik at barna lærer seg sanger og regler med bevegelser. Alfabetet henger synlig på avdelingen slik at barna kan se det.</p> <p>Uttrykke seg til andre - være i korte dialoger. Bli lest for med bøker tilpasset alder. Oppfordre barna til å bruke språket aktivt i både lek og konfliktsituasjoner. Snakke</p>	<p>Kunne fornavn og etternavnet sitt. Bli lest for med bøker tilpasset alder. Vi har sangstund minst 1 gang i uka slik at barna lærer seg sanger og regler med bevegelser. Alfabetet henger synlig på avdelingen slik at barna kan se det.</p> <p>Enkel tekstsaking sammen med voksen. Lære, og oppfordre til å gjenfortelle rim og regler. Synge og lære nye sanger. Lytte til lyder og til hverandre.</p>	<p>Gjenkjenne fornavnet sitt, prøve å skrive det, se andre skrive det, opprop, navnesanger, finne navnet sitt på plassen sin og på oppropslista m.m. Alfabetet henger synlig på avdelingen slik at barna kan se det.</p> <p>Tekstsaking sammen med voksen, lage kort fortelling, synliggjøre teksten. Bøker med tekst. Lytte til rimord Snakke i samlingsstund og ellers i større grupper. Løse konflikter ved hjelp av ord, under voksen</p>	<p>Skrive sitt eget fornavn på oppgaver og egne produkter, skille eget navn fra andres. Uttrykke seg tydelig muntlig gjennom å oppfordres til samtale, svare i samlingsstund, fortelle noe som har skjedd osv. Alfabetet henger synlig på avdelingen slik at barna kan se det.</p> <p>Gjenkjenne rimord gjennom ordlek, finn ord som rimer på navnet sitt, rim/regler, sang Kunne fortelle og forstå enkle gåter og vitser Erfaring med fortsettelsesbøker</p>

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
		<p>med hverandre isteden for og for eksempel slå/puffe.</p> <p>Vi setter ord på våre handlinger sammen med barna i samspill.</p>	<p>Lære å bruke preposisjoner, adjektiv, og farger.</p> <p>Snakke i liten gruppe.</p> <p>Kjenne igjen bokstaven sin.</p> <p>Kunne motta en beskjed</p>	<p>veiledning.</p>	<p>«Lekeskriving», leke at man skriver til hverandre eller leka at men lager en tekst.</p> <p>Erfaring med sanger med flere vers og sanger på andre språk</p>
Kropp, bevegelse og helse	<p>Spise og drikke selv.</p> <p>Hjelpe til med påkledning.</p> <p>Øve på håndvask med voksenhjelp.</p> <p>Øve grunnleggende motoriske ferdigheter som stå, gå, rulle, krype, klatre, gå i trapp.</p> <p>Bevege seg på ulikt underlag.</p> <p>Barna få støtte til å gjøre selv og oppleve mestring.</p> <p>Korte turer i nærmiljøet.</p> <p>Opplive sunt kosthold med frukt og grønnsaker hver dag.</p> <p>Finmotoriske aktiviteter som f.eks. puslespill, tegning.</p>	<p>Få selvstendighets trening som å kle på seg selv, smøre brødskiva selv, vente på tur, vaske fingrene og rydde etter seg. Barna skal få tid til å prøve selv, og kjenne mestringsfølelse på å klare ting selv gjennom ros og oppmuntring fra de voksne.</p> <p>Gå selv på turer.</p> <p>Utvikle motoriske ferdigheter; Hoppe, balansere, hinke.</p> <p>Bevegelse i ulendt terreng på turer. Finmotorikk: puslespill, klipping, tegning.</p> <p>Vaske fingrene selv.</p> <p>Begynnende do-gåing for de som er modne for det.</p>	<p>Få selvstendighets trening som å kle på seg selv og smøre brødskiva selv.</p> <p>Sykle og ake selv.</p> <p>Erfaring med å hinke, balansere og stupe hodekråke.</p> <p>Erfaring med blyantgrep.</p> <p>Do-gåing og trene på hygiene.</p> <p>Enkel kunnskap om gode matvaner som å spise til faste tider, prøve nye smaker, og hvorfor det er bra å spise frukt og grønnsaker. Dette gjennom samtale rundt måltidet.</p> <p>Ha respekt for egen og andres kropp (lære å si fra hvis noen eks slår, og lytte til andre hvis noen sier nei)</p>	<p>Øve på å kle av og på seg og holde orden på sine egne klær.</p> <p>Erfaring med enkle sangleiker og regel-leiker.</p> <p>Gode matvaner gjennom å bli presentert sunn mat i barnehagen.</p> <p>Opplive glede i å bruke naturen, gjennom turer og naturopplevelser tilpasset barnas modenhet og alder.</p> <p>Respekt for egen og andres kropp gjennom samtale, veiledning, teste egne grenser under fysisk aktivitet, «venneringen»</p>	<p>Lengre turer i skog og mark, eks avslutningstur i mai/juni og isfisketur i februar.</p> <p>Opplive skigåing (skidag)</p> <p>Øve på balansering, klatre uten hjelp</p> <p>Kjenne til elementene i sunt kosthold gjennom å bli presentert sunn mat i barnehagen, lage sunn mat og oppsøke kunnskap i bøker og internett.</p> <p>Øve på god personlig hygiene ved toalett besøk, vaske hender før mat og etter å ha vært ute.</p> <p>Øve på blyantgrepet, ved å tegne og skrive.</p> <p>Øve på å finne frem egnede klær og sko (klær etter vær)</p> <p>Være med på å age sunn mat</p>

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
			Finmotoriske akt. som f. eks klipping, liming, perling osv.		på tur.
Kunst, kultur og kreativitet	<p>Bruke kroppsspråk, mimikk og lyder til begynnende dramatiske uttrykk.</p> <p>Tegne og maleaktiviteter.</p> <p>Formingsaktiviteter der prosessen er viktig, og ikke resultatet.</p> <p>Bruke sansene sine til å utforske ulike materialer.</p> <p>Prøve rytmeinstrument.</p> <p>Bevege seg til sang og musikk.</p>	<p>Lære navn på farger ved at vi voksne bevisst bruker fargenavn når vi benevner gjenstander, klær, frukt osv.</p> <p>Lære enkle sangleiker.</p> <p>Lytte, danse og bevege seg til musikk.</p> <p>Utvikle fantasi og skaperglede gjennom dramatisering av enkle eventyr og formingsoppgaver.</p> <p>Bli kjent med rytmeinstrumenter.</p>	<p>Lære grunnfarger gjennom lek, formingsaktiviteter og samlingsstunder.</p> <p>Dramatisere enkle fortellinger.</p> <p>Få utfordrende formingsoppgaver med klipping og liming som krever konsentrasjon.</p> <p>Slå rytme og takt.</p> <p>Lære enkle sangleiker og regel-leiker.</p> <p>Spille på instrumenter.</p> <p>Lytte, danse og bevege seg til musikk.</p>	<p>Lære sekundærfargene grønn, oransje og lilla.</p> <p>Tegne og male ut fra gitt oppgave/valgt tema</p> <p>Øve på å opptre foran gruppa</p> <p>Bruke egen fantasi i skapende virksomhet</p> <p>Føle og sette ord på stemninger i musikk/bilder/kunst og andre uttryksformer.</p> <p>Slå/klappe rytme/takt til musikk og tekst.</p> <p>Innsikt i andre kulturer representert på avdelinga gjennom bilder, mat, musikk og dans.</p> <p>Møte en musiker (Leiv Ramfjord)</p> <p>Skoleklubben:</p> <p>Bedriftsbesøk (Tindved Kulturhage)</p>	<p>Forske på hvordan man blander farger</p> <p>Få snekkererfaring (bygge fuglehus)</p> <p>Øve på å stå på scene med publikum</p> <p>Møte en musiker (Leiv Ramfjord)</p> <p>Øve på sangleiker/enkle danser og regel-leiker</p> <p>Bedriftsbesøk (Tindved Kulturhage)</p> <p>Innsikt i andre kulturer representert på avdelinga gjennom bilder, mat, musikk og dans.</p>
Natur, miljø og	Sanseopplevelser i naturen- se, lytte, føle, høre og	1 tur i uka i nærområdet. Lære litt om årstidene ved	1-2 turer i uka på Maurtua. 3 turer i uka på	3 turer i uka: turgruppa en tur m/ Maurtua i uka og en	3 turer i uka, en fellestur i uka sammen med resten av

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
teknikk	<p>lukte. Leke med/utforske sand, vann, snø og is. Kjennskap til noen insekter/småkryp. Følge med på fuglekassene. Erfaring med all slags vær. Begynnende erfaring med digitale verktøy som kamera og pc. Voksne er gode forbilder og viser barna søppelsortering.</p>	<p>at vi følger ei bjørk ved sjefsgården. Barna får se hva som skjer med treet gjennom hele året ved at vi ser det, og tar bilder som vi henger opp på avdelingen.</p> <p>Gi gode opplevelser, undre seg og utforske naturen. Ta med oss ting fra naturen inn i barnehagen. Bruke internett til å lete opp ting som barna finner i naturen og undrer seg over.</p> <p>Følge grønt flagg tema «livet i fuglekassen».</p>	<p>Muldvarpen. Kjennskap til insekter, planter og fugler. Lære gode holdninger i naturen som eks ta med søppel for å kaste. Følge med på fuglekassene. Lære litt om årstidene, enkel samtale omkring hva skjer de ulike årstidene.</p>	<p>fellestur med resten av avdelinga. Skoleklubben en fellestur i uka med resten av avdelinga, isfisketur i februar/mars, avslutningstur i mai/juni. Lære om årstidene ved å følge med på endringene som skjer i naturen når vi er på tur. Kunnskap om matens opprinnelse ved gårdsbesøk, bøker og internett. Fakta om dyr, natur, insekt ved «sjåring», «finnestein», bøker, internett. Forme med naturmateriale Forske og eksperimentere med naturmaterialer, is og snø</p>	<p>avdelinga, isfisketur i februar/mars, avslutningstur i mai/juni. Bevissthet om naturvern gjennom grønt flagg-prosjekt (fuglekasser), søppelpoliti og at vi ALLTID rydder etter oss på tur! Bli kjent med navn på vanlige planter og trær gjennom «sjåring», «finnestein», bøker og internett Være med på å lage mat på bål/kokeapparat Leike med /bruke tekniske leiker og teknikk i hverdagen, som pc, "magnetene", konstruksjonsleker osv.</p>
Etikk, religion og filosofi	<p>Juleforberedelser som å lage julegave, pynte, synge julesanger og adventsstund. Påskeaktiviteter som lage påskepynt, sanger, fokus på nytt liv om våren. Øve på å dele. Være med å trøste og vise omsorg for hverandre.</p>	<p>Lære å kjenne igjen følelser ved at de voksne hjelper barna å sette ord på når vi ser at et barn for eksempel er lei seg/sint/glad.</p> <p>Glede i samspill og samvær med andre Øve på å si: Hei, hade, takk for mat, og kan jeg få.</p>	<p>Bruke språket i konfliktløsning.Lære seg å sette ord på følelser og meninger. Utvikle evne til å stille spørsmål/undre seg. Få kjennskap til jule og påske budskapet.</p>	<p>Samtaler om etiske leveregler, respekt og toleranse bl.a gjennom «venneringen» og fortellinger, dramatisering/rollespill Markere jul og påske og evt. andre kulturers høytider. Undre seg på tur, det vi</p>	<p>Jule- og Påskevandring - kirkebesøk Lære å skille mellom virkelighet og fantasi, gjennom samtale/veiledning av voksne, lese fortellinger og snakke om det i etterkant. Snakke om ting som skjer i verden, nærmiljøet og i barnehagen vår (nyheter på</p>

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
		Få kjennskap til jule og påskebudskapet.		opplever på vei til målet, «sjåring», «finnestein».	tv, opplevelser som gjør oss trist/glad/sint) Kjenne til at mennesker er forskjellig, har forskjellige forutsetninger og respektere det.
Nærmiljø og samfunn	Utforske naturen i det nærmeste miljøet utenfor barnehagen . Gi barna en opplevelse av medvirkning gjennom at voksne ser og lytter til barnas uttrykk, både verbalt og non-verbalt. Voksne tar hensyn til hva som interesserer barna eller ikke i planlagte aktiviteter, og barna bestemmer hva de vil leike med. Barna øver på å lytte til hverandre og vente på tur gjennom voksnes veiledning.	Utvide kjennskap til området rundt barnehagen gjennom turer og leik i nærmiljøet minst 1 gang i uka. Utvikle samhold på avdelingen gjennom lek og samspill i hele gruppa og i lekegrupper (med 3-4 barn i) Være med på å rydde etter seg.	Erfare at de selv og andre er med på å påvirke og at alle er viktig for fellesskapet. Erfare at egne handlinger kan påvirke andre. Lære å inkludere andre. Utvide kjennskap til området rundt barnehagen gjennom turer i nærmiljøet.	Få kjennskap til andre institusjoner på Staupområdet, besøke Breidabliktunet og Voksenopplæringa, Bidra positivt til nærmiljøet ved å rydde på turplassene våre og barnehagens uteområde. Erfare at egne handlinger påvirker andre (venneringen). «Jeg er viktig for fellesskapet», oppleve å bli hørt, tatt på alvor og at egne meninger teller, oppleve at man kan bidra til fellesskapet. Lære å inkludere andre (venneringen). Skoleklubb: bedriftsbesøk (Værnes?) og turer til byen og i nærmiljøet, intervjuer mennesker bl.a på jobb	Bedriftsbesøk (kanskje Værnes?) Bli kjent med samer som urbefolkning og markere Samenes dag 6. februar ved å vise bilder/power point. Lære om trafikk (Tarkus), bruke det vi lærer når vi er på tur langs veien, i byen og andre steder der vi må forholde oss til trafikken. Demokrati - hva sier flertallet? Være med å stemme over forslag i gruppa, eks «barnas valg». Likestilling-alle skal ha like muligheter og bli presentert samme leker og valgmuligheter. Opplere og være med på å skape er inkluderende miljø gjennom å lage «venneringen», samtaler og veiledning med voksne.

	1-2 ÅR	2-3 ÅR	3-4 ÅR	4-5 år	5-6 ÅR
				(politi, bankansatte, tilfeldige vi møter)	
Antall, rom og form	<p>Bli kjent med begrep som stor og liten. Erfaring med likheter og ulikheter. Sortere og rydde. Bli kjent med tallene 1-3. Opplive telling i hverdagssituasjoner og i samlingsstund. Få begynnende erfaringer med former som sirkel, firkant og trekant.</p>	<p>Bruke tall i daglige gjøremål Utvide begrepene: likheter/ulikheter Duplo Sortering/klassifisering av leker. Bli kjent med preposisjoner som over, under, bak, foran, oppå gjennom bruk av konkrete (dyr, klosser etc.) som vi bruker i lek og samling sammen med barna.</p> <p>Undre seg over likheter, ulikheter, størrelse og antall. Telle hvor mange som er her idag, Telle før vi begynner å synge. Bygge med tog bane og klosser - konstruksjonslek</p>	<p>Bli kjent med matematiske former: trekant, sirkel osv. Øve på å telle gjenstander, barn osv, og kjenne igjen mengder opp til 5. Lære begreper som over, under, oppå, ved siden av. Bygge med klosser, konstruksjonslek. Kjenne igjen forskjellige farger og vite hva de heter. Sortere, rydde på plass. Lære enkle spill Opplive likheter og ulikheter.</p>	<p>Bli kjent med tall, telle til 10, synlige tall på avdelinga, bruke konkrete. Skoleklubb: telle til 10, eller mer, mengde 3-6 Terningspill og andre spill. Erfaring med matematiske former: trekant, sirkel osv gjennom å bruke konkrete/lysbord Erfaring med måleenheter gjennom bl.a matlaging og forskning på mengde og volum. Magnetene Leik med former og mønster både inne og ute. Sortere leker/rydde, sortering på tur(steiner, kongler, blader osv)</p> <p>Skoleklubb: bygge fuglekasser</p>	<p>Forsøke å løse enkle matematikkoppgaver. Mengde/tall: telle til 10, eller mer, mengde 3-6 Volum/lengde: bygge fuglekasser (måle og tilpasse), lage mat (måle opp/veie). Leik med former og mønstre både inne og ute. Sortere leker/rydde, sortering på tur(steiner, kongler, blader osv)</p>

Årskalender / Huskeliste 2013 – 2014

<i>Fellesmarkering</i>	<i>Tidspunkt</i>
Planleggingsdag -Stengt!	Fredag 16. august
Høstdag	September. Nærmere info kommer.
Foreldremøte/foreldreråd Muldvarpen	Tirsdag 24. sept.
Foreldremøte/foreldreråd Mariehøna/Meitemarken/Maurtua	Onsdag 25. sept.
SU-møte	Onsdag 16. oktober
Dugnad?	Nærmere info kommer.
Foreldresamtale	November
Planleggingsdag -Stengt!	Fredag 22. nov.
Kirkebesøk –de største barna	Nærmere info kommer.
Lucia feiring	Torsdag 12. desember
Nissefest	Onsdag 18. desember

<i>Fellesmarkering</i>	<i>Tidspunkt</i>
Planleggingsdag -Stengt!	Torsdag 2. januar 2014
Karneval	Torsdag 27. februar
Ski/akedag	Februar/mars
Foreldresamtale	April
SU-møte	Torsdag 3. april
Påske-frokost/lunch/kaffe	Uke 15
Foreldremøte/foreldreråd	Torsdag 24. april
17. mai leker?	Lørdag 17. mai
Planleggingsdag – Stengt!	Fredag 30. mai
Staup-dagan	Uke 22
Dugnad?	Nærmere info kommer.
Planleggingsdag – Stengt!	Tirsdag 10. juni
Vår/sommerdag	Juni
Sommeravslutning	Nærmere info kommer.